

Na podlagi prve alineje 40. člena in za izvrševanje 7., 7.a, 8., 9. in 14. člena Zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo, 21/08 – ZNOrg, 92/20 in 159/21) ter na podlagi drugega, tretjega in petega odstavka 8. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVV, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18) ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdaja

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o zaščiti rejnih živali

1. člen

V Pravilniku o zaščiti rejnih živali (Uradni list RS, št. 51/10 in 70/10) se 1. člen spremeni tako, da se glasi:

»1. člen (vsebina)

(1) Ta pravilnik določa minimalne pogoje za zaščito rejnih živali in postopek registracije hlevov za rejo kokoši nesnic v skladu z:

- Direktivo Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali (UL L št. 221 z dne 8. 8. 1998, str. 23), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L 95, 7.4.2017, str.1);
- Direktivo Sveta 1999/74/ES z dne 19. julija 1999 o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic (UL L št. 203 z dne 3. 8. 1999, str. 53), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L 95, 7.4.2017, str.1);
- Direktivo Komisije št. 2002/4/ES z dne 30. januarja 2002 o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES (UL L št. 30 z dne 31. 1. 2002, str. 44), zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2006/83/ES z dne 23. oktobra 2006 o prilagoditvi Direktive 2002/4/ES o registraciji gospodarstev, ki gojijo kokoši nesnice, v skladu z Direktivo Sveta 1999/74/ES zaradi pristopa Bolgarije in Romunije (UL L št. 362 z dne 20. 12. 2006, str. 97);
- Direktivo Sveta 2007/43/ES z dne 28. junija 2007 o določitvi minimalnih pravil za zaščito piščancev, ki se gojijo za proizvodnjo mesa (UL L št. 182 z dne 12. 7. 2007, str. 19), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009,

(ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L 95, 7.4.2017, str.1);

- Direktivo Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (UL L št. 10 z dne 15. 1. 2009, str. 7), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L 95, 7.4.2017, str.1);

- Direktivo Sveta 2008/120/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito prašičev (UL L št. 47 z dne 18. 2. 2009, str. 5), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L 95, 7.4.2017, str.1).

(2) S tem pravilnikom se ureja delno izvajanje naslednjih uredb:

- Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 671), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 262);

- Uredbe Komisije (ES) št. 589/2008 z dne 23. junija 2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca (UL L št. 163 z dne 24. 6. 2008, str. 6), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (ES) št. 598/2008 z dne 24. junija 2008 o spremembi Uredbe (ES) št. 589/2008 o podrobnih pravilih za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za jajca (UL L št. 164 z dne 25. 6. 2008, str. 14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 589/2008/ES) in

- Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/723 z dne 2. maja 2019 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta glede standardnega vzorčnega obrazca za uporabo v letnih poročilih, ki jih predložijo države članice (UL L 124, 13.5.2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Izvedbena uredba 2019/723/EU).

(3) Ta pravilnik se uporablja za vse rejne živali, vključno z enoprstimi kopitarji, ki ne vstopajo v prehransko verigo, z ribami, dvoživkami in plazilci, razen za:

- prostoživeče živali v naravnem okolju,
- hišne živali;
- živali v postopkih;
- nevretenčarje.

2. člen

2. člen se spremeni tako, da se glasi:

»2. člen
(izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. breja svinja je samica prašiča v obdobju med odstavitvijo pujskov in perinatalno dobo;
2. delež dnevni izgub pomeni število piščancev, ki so poginili v objektu istega dne, vključno s piščanci, izločenimi iz reje zaradi bolezni ali drugih razlogov, deljeno s številom vseh piščancev, ki so ta dan v objektu, pomnoženo s 100 (odstotek);
3. enoprsti kopitarji so živali udomačenih vrst enoprstih kopitarjev, ki sodijo v družino ekvid (*Equidae*) in njihovih križancev in sicer konji, osli, mule, mezgi (v nadaljnjem besedilu: kopitarji);
4. gnezdo za kokoši nesnice je ločen prostor za nesenje jajc za posamezno kokoš ali za skupino kokoši (skupinsko gnezdišče), katerega tla ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi;
5. gospodarstvo je kmetijsko gospodarstvo, kjer so ali se redno redijo živali in se uporablja enakovredno izrazu obrat, kot je definiran s predpisi, ki urejajo bolezni živali (AHL);
6. gostota naseljenosti piščancev pomeni skupno živo težo piščancev, ki so hkrati v hlevu, na kvadratni meter uporabne površine (kg/m²);
7. imetnik je fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali in je trajno ali začasno odgovorna za živali;
8. jata je skupina piščancev za prirejo mesa ali skupina kokoši nesnic, ki so naseljene v enem objektu na gospodarstvu in se tam nahajajo istočasno;
9. kokoši nesnice so kokoši vrste *Gallus gallus*, ko dosežejo zrelost za nesnost in se redijo za proizvodnjo jajc, ki niso namenjena za valjenje;
10. kumulativna izguba pomeni vsoto deležev dnevnih izgub;
11. merjasec je spolno dozorel samec prašiča, namenjen za razmnoževanje;
12. mladica je spolno dozorela samica prašiča, ki še ni prasila;
13. nastilj za kokoši nesnice je kakršenkoli krhek material, ki lahko zadosti etološkim potrebam kokoši;
14. objekt je zgradba na gospodarstvu, v katerem se vzrejajo ali redijo rejne živali;
15. piščanec je žival vrste *Gallus gallus* za prirejo mesa;
16. pitanci (vključno s prašiči, namenjenimi za razmnoževanje) so prašiči od desetega tedna starosti do zakola oziroma do spolne zrelosti;
17. prašič je žival vrste *Sus scrofa*, katerekoli starosti, ki je namenjena za razmnoževanje ali pitanje;
18. sesni pujski so prašiči od rojstva do odstavitve;
19. svinja je samica prašiča, ki je najmanj enkrat prasila;
20. tekači so prašiči od odstavitve do desetega tedna starosti;
21. tele je govedo do šestega meseca starosti;
22. trening kopitarja je sistematično in organizirano urjenje za tekmovanje ali uporabo, kot na primer za delo pod sedlom ali v vpregi.
23. uporaba kopitarja vključuje situacije, ko kopitar opravlja določeno delo, nalogo in s tem zadovoljuje potrebe koga, kot na primer delo pod sedlom, delo v vpregi, pomoč pri kmetovanju oziroma spravilu lesa, uporaba kopitarja v terapevtske namene;

24. uporabna površina za kokoši nesnice je kokošim nesnicam neomejeno dostopna površina, ki mora biti široka vsaj 30 cm, z maksimalnim nagibom tal 14% in z višino vsaj 45 cm. Površina gnezda oziroma skupinskih gnezdišč se ne šteje za uporabno površino;
25. uporabna površina za pitovne piščance je piščancem neomejeno dostopna talna površina z nastiljem, če predpisi Evropske unije ne določajo drugače.«.

3. člen

V 6. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Za veterinarsko oskrbo bolnih, poškodovanih in neobvladljivih živali lahko veterinar, na podlagi lastne strokovne presoje, izda zdravilo za omamljanje živali za uporabo v orožju za omamljanje. Dajanje zdravil s puško za omamljanje izvede imetnik dovoljenja za uporabo orožja za omamljanje živali v prisotnosti veterinarja, ki zagotovi sledljivost izdanih zdravil. O omamljanju neobvladljivih živali, kot so pobegle in nevarne živali, veterinar, ki je izdal zdravilo za uporabo, obvesti krajevno pristojni območni urad Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava).«.

4. člen

14. člen se spremeni tako, da se glasi:

»14. člen
(pregledi in poročanje)

(1) Uprava pripravi letni program inšpekcijskih pregledov na podlagi ocene tveganja, v katero so vključeni rezultati inšpekcijskih pregledov za predhodna leta in drugi pridobljeni podatki o stanju dobrobiti živali v rejah.

(2) Poročila o opravljenih pregledih, ki vsebujejo najmanj podatke iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika, za preteklo leto, pripravijo območni uradi Uprave in jih do konca marca za preteklo leto posredujejo glavnemu uradu Uprave.

(3) Pregledi iz prejšnjega odstavka se lahko opravijo sočasno z izvajanjem drugih predpisanih pregledov.

(4) Uprava pripravi poročilo v skladu z Izvedbeno uredbo 2019/723/EU.«.

5. člen

27. člen se spremeni tako, da se glasi:

»27. člen
(privez)

Prepovedano je privezovanje vseh kategorij prašičev, svinj in mladice.«.

6. člen

V 29. členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(5) Prašiči morajo imeti na voljo zadostno količino slame ali drugega ustreznega materiala za zadostitev njihovih etoloških potreb (v nadaljnjem besedilu: material za zaposlitev) in s tem za preprečevanje grizenja repov in drugih motenj v obnašanju. Lastnosti in priporočene količine ustreznega materiala za zaposlitev so določene v Prilogi 2 tega pravilnika.«.

7. člen

V 31. členu se v drugem stavku tretjega odstavka beseda »izvedel« nadomesti z besedilom »ocenil tveganje za pojav grizenja repov v reji in izvaja«.

Na koncu tretjega odstavka se doda nov stavek, ki se glasi:

»Skrbnik hrani pisne zapise o oceni tveganja in izvedenih ukrepih najmanj tri leta.«.

8. člen

V 33. členu se sedmi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(7) Živalim je treba pokladati zadostno količino krme. Breje živali morajo imeti dovolj energetske bogate krme in dovolj voluminozne krme ali krme z visokim deležem vlaknin, da bi se nasitile in zadovoljile potrebo po žvečenju.«.

9. člen

V 42. členu se v prvem, drugem, tretjem, četrtem in šestem odstavku beseda »VURS« nadomesti z besedo »Uprava« v ustreznem sklonu.

V petem odstavku se točka d) spremeni tako, da se glasi:

»d) številka 0 za ekološko rejo, ki se podeli imetnikom certifikatov za ekološko rejo kokoši nesnic, izdanih na podlagi prvega odstavka 35. člena Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L št. 150 z dne 14. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano Uredbo Komisije (EU) 2022/474 z dne 17. januarja 2022 o spremembi Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za pridelavo in uporabo neekoloških sejancev, sejancev iz preusmeritve in ekoloških sejancev ter drugega rastlinskega razmnoževalnega materiala (UL L št. 98, str.1).«.

10. člen

V drugem odstavku 47. člena, v drugem in tretjem odstavku 50. člena, v točki b) 51. člena, v tretjem odstavku 53. člena in v Prilogi 1 tega pravilnika se beseda »VURS« nadomesti z besedo »Uprava« v ustreznem sklonu.

11. člen

V 52. členu se drugem odstavku točka a) spremeni tako, da se glasi:

»a) delež dnevnih izgub in kumulativnih izgub v jati;«.

12. člen

Za 53. členom se dodata naslov novega 5. podpoglavja in 53.a člen, ki se glasita:

»5. Zaščita govedi, drobnice, ratitov, puranov, vodne perutnine in gojenih rib

53.a člen

(obveznosti skrbnikov govedi, drobnice, ratitov, puranov, vodne perutnine in gojenih rib)

(1) Poleg določb II. poglavja tega pravilnika, ob upoštevanju Evropske konvencije za zaščito živali v vzrejne namene (Uradni list RS, št. 14/92) in na podlagi te konvencije sprejetih Priporočil Sveta Evrope za govedo, drobnico (ovce, koze), ratite, purane, vodno perutnino (muškatne rase in njihove hibride, domače gosi ter domače rase) in gojene ribe, so obveznosti skrbnikov govedi, drobnice (ovce, koze), ratitov, puranov, vodne perutnine (muškatne rase in njihove hibride, domače gosi ter domače rase) in gojenih rib določene v Prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika.

(2) Prevodi priporočil so objavljeni na enotnem državnem spletišču.«.

13. člen

Za novim 53.a členom se dodajo naslov novega 6. podpoglavja in 53.b do 53.g člen, ki se glasijo:

»6. Zaščita enoprstih kopitarjev

53.b člen

(redno gibanje, počitek, preobremenjevanje)

(1) Vsakemu kopitarju je zagotovljeno redno gibanje.

(2) Skrbnik kopitarja je dolžan poskrbeti za prosto gibanje živali, razen v primerih, ko prosto gibanje zaradi narave (temperamenta) živali predstavlja nevarnost za okolico ali lahko ogrozi dobrobit same živali.

(3) Uporaba kopitarja je prilagojena starosti in rejnemu stanju živali.

(4) Oprema, ki se uporablja pri delu s kopitarji je prilagojena telesni zgradbi posamezne živali, za katero se uporablja.

(5) Prepovedana je uporaba katerekoli substance ali metode, ki kopitarju pomaga izboljšati delovne sposobnosti preko njegovih fizioloških zmožnosti oziroma prikrije bolezensko stanje ali prisotnost bolečine, razen zdravljenja, ki ga predpiše veterinar.

(6) Če je kopitarju zagotovljeno gibanje v izpustu, je velikost izpusta taka, da omogoča izražanje vrsti značilnih vzorcev obnašanja živali. Priporočene velikosti izpustov so opredeljene v točki 5.1 Priloge 5, ki je sestavni del tega pravilnika.

(7) Vsak delovni kopitar ima zagotovljen vsaj en dan počitka v tednu.

(8) Med delom je kopitarju zagotovljeno redno napajanje.

(9) Za preobremenjevanje se šteje vsaka uporaba kopitarja, ki živali povzroči nepotrebno trpljenje zaradi hudega oziroma dolgotrajnega fizičnega napora, zlasti pa:

- uporaba bolnih ali poškodovanih živali,
- uporaba živali, ki niso fizično pripravljene na obremenitev,
- uporaba kobile tri mesece pred žrebitvijo,
- uporaba kobile v laktaciji v obdobju šest mesecev po žrebitvi,
- uporaba živali, ki je mlajša od treh let, pod sedlom,
- trening živali, ki je mlajša od enega leta,
- uporaba konjev z rejnim stanjem pod 4, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika,
- uporaba konjev z rejnim stanjem 8 ali 9, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika, razen če gre za uporabo po priporočilu in v skladu z navodili veterinarja;
- uporaba oslov z rejnim stanjem 1, ocenjenim v skladu s točko 5.4 Priloge 5 tega pravilnika, razen če gre za uporabo po priporočilu in v skladu z navodili veterinarja;
- če kopitarji nosijo več kot 20% svoje telesne teže ali vlečejo več kot dvakratnik svoje telesne teže več kot 30 minut,

- uporaba živali v neugodnih vremenskih razmerah v nasprotju s priporočili iz točke 5.5 Priloge 5 tega pravilnika.

53.c člen
(prepoved stalnega privezovanja kopitarjev)

- (1) Privezovanje kopitarjev za več kot šest ur brez nadzora je prepovedano.
- (2) Privezovanje kopitarjev pod nadzorom je dovoljeno:
 - v času veterinarske oskrbe oziroma na podlagi pisnega priporočila veterinarja zaradi zdravstvenega stanja;
 - med treningom ali delom, razstavami ali tekmovanji;
 - v času športnih aktivnosti, kot na primer zaradi počitka, ob postankih med daljšo terensko ježo.

53.č člen
(nastanitev kopitarjev v objektih)

- (1) Velikost boksa oziroma namestitvenega prostora za kopitarja v objektu je najmanj 1,8 m² na 100 kg telesne mase kopitarja. Način ocene telesne mase in priporočene velikosti boksov za različne kategorije kopitarjev so v točki 5.2 Priloge 5 tega pravilnika.
- (2) Višina stropa v hlevu je najmanj 60 cm nad zatiljem živali ob iztegnjeni glavi v stoječem položaju.
- (3) Tla so takšna, da ne povzročajo poškodb, bolezni in neugodja.
- (4) Kopitarji imajo ves čas neomejen dostop do ležišča, ki je udobno, čisto in suho ter omogoča neovirano leganje in vstajanje ter počitek v ležečem položaju.
- (5) Kopitarji imajo v objektu zagotovljeno naravno svetlobo.

53.d člen
(nastanitev kopitarjev izven objektov)

Pašniki oziroma izpusti za kopitarje so urejeni skladno s smernicami iz točke 5.6 Priloge 5 tega pravilnika.

53.e člen
(etološke potrebe po socialnih stikih)

- (1) Kopitarjem je zagotovljena oskrba na način, da jim je omogočen socialni stik z najmanj eno živaljo, po možnosti iste vrste, tako, da se živali lahko vidita oziroma vohata.
- (2) Odsotnost minimalnega socialnega stika je dovoljena za največ štiri mesece v primeru nepredvidljivih dogodkov ali zaradi osamitve živali skladno s pisnimi navodili veterinarja.
- (3) Mlade živali do dopolnjenega drugega leta starosti imajo omogočene stike z vrstniki, če je možno, v skupnih namestitvah oziroma izpustih vsaj dve uri dnevno pet dni v tednu.
- (4) Določbe prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ne veljajo za gospodarstva z enim kopitarjem. Če je kopitar v obratu sam, ima, če je to mogoče, zagotovljeno družbo vsaj ene živali, s katero lahko sobivata brez stresa.
- (5) Pri oblikovanju novih čred kopitarjev je potrebna posebna pozornost, da se zmanjša stres in loči nezdržljive živali.

53.f člen
(preventivni posegi, zdravstveno varstvo in zaključek življenja)

- (1) Skrbnik zagotavlja redno odpravljanje notranjih in zunanjih zajedavcev po nasvetu veterinarja.
- (2) Skrbnik zagotavlja redno oskrbo kopit.
- (3) Skrbnik zagotovi redni pregled zobovja s strani veterinarja najmanj enkrat letno.

53.g člen
(osnovno znanje in usposabljanja)

- (1) Izvajalci dejavnosti oskrbe kopitarjev dokazujejo osnovno znanje o potrebah kopitarjev ter o predpisih glede dobrobiti in zaščite kopitarjev s potrdilom o usposobljenosti iz drugega odstavka tega člena.
- (2) Usposabljanje, ki obsega najmanj deset šolskih ur, se izvaja v obliki predavanj in praktičnih prikazov. Najmanj dve uri usposabljanja sta izvedeni v obliki praktičnega prikaza.
- (3) Usposabljanje obsega naslednje vsebine:
 - predpise glede dobrobiti kopitarjev;
 - osnovne značilnosti živalske vrste;
 - fiziološke značilnosti, potrebe po krmi (vrsta krme, količine) in vodi;
 - prepoznavanje bolečine pri živali;
 - potrebe po gibanju in socialnih stikih;
 - zdravstveno varstvo živali (osnovna preventiva, nega kopit, skrb za zobe, glavne bolezni, biovarnost);
 - način ravnanja s kopitarji (kot na primer pri prevozu, premikih).
- (4) Kandidat se na usposabljanje prijavi s prijavnico, ki jo organizator usposabljanja izda v pisni ali elektronski obliki in je dostopna na spletni strani organizatorja usposabljanja.
- (5) Čas in kraj usposabljanja se objavita na spletnih straneh organizatorja usposabljanja in na spletni strani Uprave.
- (6) Udeleženci po opravljenem usposabljanju opravijo izpit in pridobijo potrdilo o opravljenem usposabljanju.
- (7) Organizator usposabljanja na Upravo pošlje seznam udeležencev, ki so zaključili usposabljanje. Podatki se vpišejo v evidenco, ki jo Uprava vodi v elektronski obliki ter vsebuje zaporedno številko in osebno ime in kontaktne podatke usposobljenih oseb.«.

14. člen

Priloga 2 se nadomesti z novo Prilogo 2, ki je kot Priloga 1 sestavni del tega pravilnika.

Za Prilogo 3 se dodata novi Priloga 4 in Priloga 5, ki sta kot Priloga 2 in Priloga 3 sestavni del tega pravilnika.

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

15. člen
(predhodna obdobja)

- (1) Določbe novih 5. in 6. podpoglavja se začnejo uporabljati 18 mesecev po uveljavitvi tega pravilnika.
- (2) Izvajalci dejavnosti oskrbe kopitarjev pridobijo potrdilo o opravljenem usposabljanju iz 53.g člena pravilnika v treh letih od uveljavitve tega pravilnika.

16. člen
(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Irena Šinko
ministrica za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Št. 007-265/2022
Ljubljana, dne
EVA 2022-2300-0041

Priloga 1

»Priloga 2: POSEBNE ZAHTEVE ZA PRAŠIČE

Tabela 2.1: Minimalna neovirana talna površina, ki jo mora imeti vsak tekač ali pitanec v skupini, razen mladice po osemenitvi in svinje:

Živa teža (kg)	m ²
do 10	0,15
10 - 20	0,20
20 - 30	0,30
30 - 50	0,40
50 - 85	0,55
85 - 110	0,65
več kot 110	1,00

Tabela 2.2: Maksimalna širina rež med rešetkami pri betonskih rešetkah za prašiče v skupini

Kategorija prašičev	Maksimalna širina rež (mm)
Pujski	11
Tekači	14
Pitanci	18
Mladice in svinje	20

Tabela 2.3: Minimalna širina rešetk za prašiče v skupini:

Kategorija prašičev	Minimalna širina rešetk (mm)
Pujski in tekači	50
Pitanci, mladice in svinje	80

2.4. Material za zaposlitev

Ustrezen material prašičem omogoča izpolnjevanje osnovnih potreb, pri tem pa njihovo zdravje ni ogroženo.

Ustrezen material je varen in ima naslednje značilnosti:

- je užiten in ga prašiči lahko jejo ali vohajo,
- je žvečljiv in ga prašiči lahko grizejo,
- omogoča raziskovanje in prašiči lahko iščejo po njem,
- je premičen in omogoča preoblikovanje in ga prašiči lahko premikajo ali spremenijo njegov videz in strukturo.

Rejec pri materialu za zaposlitev upošteva tudi:

- trajnostni interes, kar pomeni, da material spodbuja raziskovalno obnašanje, ter da se material redno menja oziroma dodaja,
- živali ga lahko manipulirajo z rilcem,
- na voljo je v zadostnih količinah,
- je čist in higieničen.

Za izpolnjevanje osnovnih potreb prašičev bi moral imeti material vse zgoraj navedene značilnosti.

V ta namen se uporablja razvrstitev materiala glede na izpolnjevanje značilnosti:

- optimalen material
- suboptimalen material
- neučinkovit material.

2.4.1. Optimalen material

Prašiči imajo na voljo imajo najmanj en optimalni material kot na primer: slama, mrva (vsi posušeni odkosi s travnika), miskantus, silaža, senaža, zelena krma, gomoljnice in korenovke.

Količina in pogostost:

- prašič ima na voljo optimalni material v obliki nastilja ali
- prašič ima vsak dan na voljo najmanj 20 g slame, mrve ali drugega posušenega odkosa v koritih, obešankah, vedrih ali na tleh,
- prašič ima vsak dan na voljo najmanj primerljivo količino svežega ali fermentiranega optimalnega materiala, ki vsebuje najmanj 20 g suhe snovi, ponujene v koritih, obešankah, vedrih ali na tleh.

2.4.2. Suboptimalen material

Prašiči imajo na voljo najmanj dva suboptimalna materiala, ki zagotavljata pokrivanje vseh potreb, kot na primer: zemlja, lesni oblanci, žagovina, gobji kompost, šota, narezan papir, razdelilnik peletov, mehek neobdelan les, karton, naravne vrvi, vreče iz jute, raševinaste vreče, stisnjeno žaganje v briketih (obešeno ali fiksno pritrjeno).

Količina in pogostost:

- prašičem se ponudi najmanj dve veji, dva bloka stisnjene materiala, dve vrvi, dve vreči iz naravnih vlaken (juta, sisal in podobno) na 10 - 18 prašičev na najmanj 40 cm razdalji, da je omogočen dostop vsem živalim hkrati,
- prašičem se ponudi najmanj ena veja, blok stisnjene materiala, vrv ali vreča iz naravnih vlaken za do deset prašičev
- prašičem se ponudijo igrače, izdelane iz več naravnih materialov (kombinacija neoptimalnih materialov), najmanj ena igrača na 10- 18 prašičev.

2.4.3. neučinkovit material

Materiali, kot so verige, plastični predmeti, mehke plastične cevi, predmeti iz trde plastike, trd les, žoge, gume ali dodani lizalni kamni (brez drugih materialov) so neučinkovit material.

2.5 Voluminozna krma ali krma z visokim deležem vlaknin za breje svinje

Svinje, ki so restriktivno krmljene, ob osnovnem obroku prejmejo še najmanj 500 g slame, mrve, oziroma ustrezno količino silaže ali senaže, ki vsebuje najmanj 500 g suhe snovi (v nadaljnjem besedilu: SS).

Priloga 2

»Priloga 4

1. Govedo

1.1 Molznice:

1.1.a) Število ležišč v prosti reji je enako ali večje od števila živali v čredi (skupini).

1.1.b) Tla ležišča so polna, z nastiljem ali iz drugih ustreznih materialov, ki preprečujejo poškodbe in zagotavljajo udoben počitek

1.2 Pitanci okvirne teže 600 kg

1.2.a) Pitanci so nameščeni v skupinah, kjer ima vsaka žival najmanj 3 m² neoviranega prostora.

1.2.b) V skupini je največ 20 živali.

1.3 Plemenski biki

1.3.a) Plemenski biki do vključno 1000 kg telesne teže imajo ležišče v velikosti najmanj 16 m².

1.3.b) Plemenski biki nad 1000 kg imajo ležišče, ki je veliko najmanj 1 m² na vsakih 60 kg telesne teže (1200 kg = 20 m²)

2. Ovce

2.1. Volnate pasme ovac so ostrižene najmanj enkrat letno.

2.2 V objektu nameščene ovce so lahko nameščene v skupinah do vključno 50 živali.

2.3 Pri reji ovac na prostem se elektrificirane ograje z okenci ne smejo uporabljati pri rogatih živalih oziroma rogatih pasmah ovac.

3. Koze

3.1 Koze niso trajno privezane. Če so začasno privezane, je zagotovljeno, da se žival ne more zaplesti, prav tako je zagotovljeno, da privezana koza ni izpostavljena napadu psa ali drugih plenilcev.

3.2 Pri reji koz na prostem se elektrificirane ograje z okenci ne smejo uporabljati pri rogatih živalih oziroma rogatih pasmah koz.

4. Ratiti (noji, emuji in nanduji)

4.1 Ratitov ni dovoljeno uporabljati na javnih prireditvah ali predstavitvah.

4.2 Jahanje ratitov in dirke z njimi so prepovedane.

4.3 Ratitom, starejšim od treh mesecev, skrbnik vsak dan omogoči izpust na prosto, razen v izredno slabih vremenskih pogojih. Če so živali nastanjene v zaprtih prostorih, to obdobje ne sme preseči 10 dni v mesecu.

4.4 Ratiti imajo na voljo ustrezno prašno kopel.

5. Purani

5.1 Gostota poselitve v nobenem trenutku ni višja od 60 kg/m² uporabne površine.

5.2 Vrednosti CO₂ v objektu ne presegajo 2500 ppm. Vrednosti NH₃ ne presegajo 20 ppm.

5.3 Osvetlitev v zgradbah je najmanj 10 lux in se meri v višini oči živali. Osvetljene je najmanj 80% uporabne površine. Kadar je potrebno, se po nasvetu veterinarja lahko dovoli začasno zmanjšanje stopnje osvetlitve. V roku deset dni po tem, ko so purani naseljeni v objekt, in do treh dni pred predvidenim datumom zakola, osvetlitev sledi 24-urnemu ritmu in vključuje obdobja teme, ki trajajo skupaj najmanj osem ur, z najmanj enim neprekinjenim obdobjem teme, ki traja najmanj štiri ure, kar ne vključuje trajanja zatemnitve. Zniževanje ur osvetlitve se izvaja postopno.

6. Vodna perutnina

6.1 Vodna perutnina ima dostop do zunanlega izpusta in dostop do vode za kopanje. Če dostop ni izvedljiv, imajo živali voljo ustrezno število korit z vodo, oblikovanih tako, da si živali lahko z vodo prelijejo glavo in da vodo lahko s kljunom zajemajo tako, da jo potem brez težav razpršijo po telesu. Zahteva ne velja za umetno vzrejene gosje mladiče, mlajše od treh tednov.

6.2 V dolgih obdobjih temperatur pod ničlo pri pogojih proste reje ima vodna perutnina na voljo prosto dostopno zatočišče, ki mora biti dovolj veliko, da sočasno sprejme vse race, v njem je treba ohranjati zmerno temperaturo in vsebovati mora ustrezen nastil.

6.3 Živim živalim se ne sme puliti perja in puha.

7. Gojene ribe

7.1. Ne dovoli se pakiranje živih rib na ledu kot praksa rokovanja z ribami znotraj ribogojnice.

7.2. Če se živim ribam odvzemajo jajčeca in sperma, je treba uporabiti anestezijo ali pomirjevalo, primerno določeni vrsti rib.

7.3. Pri načrtovanju nove ribogojnice ali pri spremembah obstoječe ribogojnice, je treba pridobiti mnenje veterinarske stroke (NVI) o zdravju in drugih vidikih dobrobiti rib.

7.4. Kvaliteta vode mora biti primerna vrsti gojenih rib in gostoti naselitve.

7.5. Parametri kakovosti vode (kisik, amonijak, CO₂, pH, temperatura, slanost in pretok vode) morajo biti znotraj sprejemljivega obsega, ki ohranja normalno aktivnost in fiziologijo posamezne vrste gojenih rib.

7.6. Izbrane morajo biti metode usmrčitve, ki povzročijo nezavest do pogina ali usmrtijo ribe v najkrajšem možnem času in ne povzročijo bolečine ali distresa, ki se mu lahko izognemo.

7.7. Bazeni, ki so na prostem, morajo biti ograjeni in prekriti z mrežami, da se omeji dostop plenilcev na najmanjšo možno mero.».

Priloga 3:

»Priloga 5: Posebni pogoji za kopitarje

5.1 Izpusti

Priporočena minimalna velikost izpusta v m² je enaka kvadratu dvakratnika višine vihra (2 x vv v metrih)² na konja. Višina vihra se meri od tal do najvišje točke vihra.

Izpust je ograjen tako, da je pobeg kopitarjev onemogočen.

Višina ograje je najmanj 1,5 m, za ponije in osle 1,2 m oziroma primerne višine glede na tip, temperament ali telesne posebnosti posameznega konja.

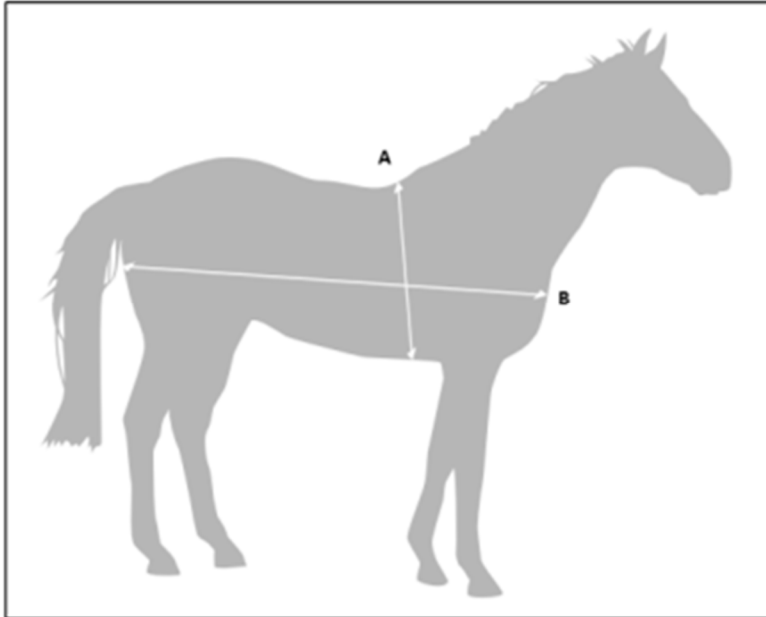
Ograde za kopitarje morajo biti označene in dobro vidne kopitarjem.

Električne ograje so prilagojene kopitarjem, tako da so kopitarjem dobro vidne (široki trakovi ali barvno označene žice).

Izpusti so označeni z opozorili (prepoved nepooblaščenega dostopa, prepoved vznemirjanja in krmljenja živali), da se omejijo neprimerna ravnanja nepooblaščenih oseb.

5.2 Velikosti namestitvenih prostorov za kopitarje

Kopitar ima na voljo najmanj 1,8 m² na vsakih 100 kg telesne mase

Telesno maso (TM) v kilogramih se izračuna po formuli:

$TM \text{ v kg} = ((\text{obseg prsi v cm})^2 \times \text{dolžina telesa v cm}) / 11900$

a = obseg prsi za vihrom v cm merjen s trakom

b = dolžina telesa v cm merjena s trakom

5.3 Skupinske namestitve

Skupinske namestitve so urejene tako, da omogočajo živalim dovolj prostora za umik, da se izognejo agresivnejšim živalim oz., da se prepreči tekmovanje med njimi (vezano na hrano, hierarhično vedenje, socialne stike).

Prehodi (odprtine) v skupinskih namestitvah so večji in prilagojeni srečanju dveh kopitarjev hkrati.

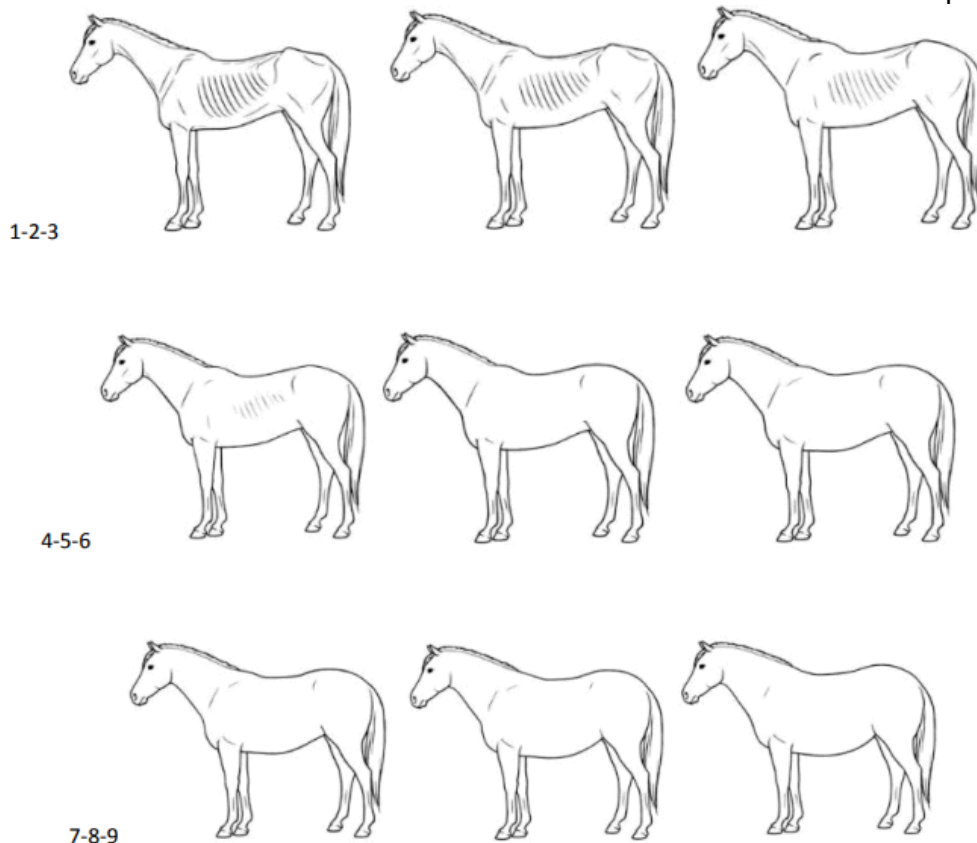
5.4 Določanje rejnega stanja kopitarjev

Rejno stanje se določa s pomočjo ocenjevalne lestvice po Hennekeju.

Ocena se poda na podlagi ocene prisotnosti podkožnega maščevja na naslednjih področjih: vzdolž vratu, na vihru, nad rebri, za lopatico, okrog korena repa, trnastih podaljškov in prečnih podaljškov vretenc hrbtenice.

Ocena po Hennekeju je razdeljena na 9 stopenj pri konjih oziroma 5 stopenj pri oslih.

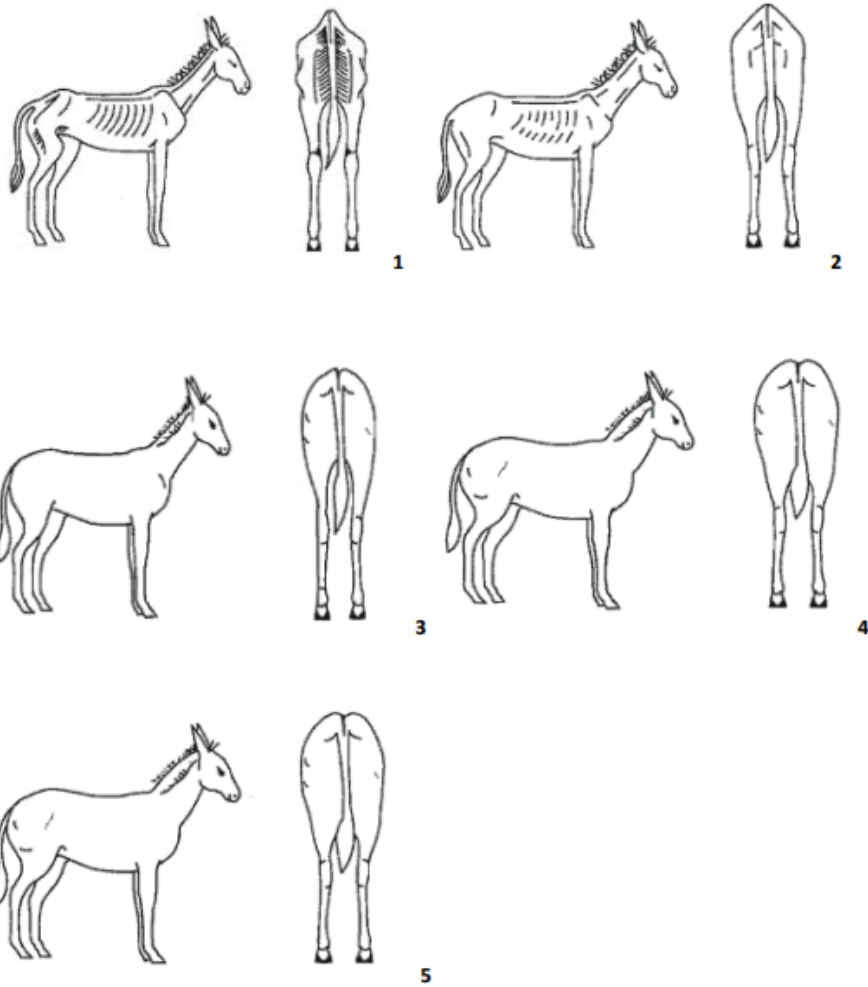
5.4.1 SHEMATSKI PRIKAZ OCENE REJNEGA STANJA KONJEV – lestvica po Hennekeju

Fiziološki status	Značilnosti	Točkovna ocena
Podhranjenost	Popolna shiranost	1
	Mršavost	2
	Shujšanost	3
Ustreznost	Sprejemljivo	4
	Ustrezno	5
	Primerno	6
Debelost	Pitovnost	7
	Debelost	8
	Izrazita debelost	9

Konjev s telesno oceno med 1- 3 ter 8 in 9 se ne sme uporabljati za delo, razen izjemoma po priporočilu in v skladu s pisnimi navodili veterinarja.

5.4.2 SHEMATSKI PRIKAZ OCENE REJNEGA STANJA OSLOV – lestvica za osle

- 1 – shiran
- 2 – shujšan
- 3 – ustrezno rejen
- 4 – debel
- 5 – izrazito debel

Osli imajo ustrezno rejno stanje pri vrednosti 3. Oslov z rejnim stanjem ocenjenim z 1 se ne sme uporabljati za delo razen izjemoma, po priporočilu in v skladu s pisnimi navodili veterinarja.

5.5 Priporočena ravnanja med delom ali tekmovanjem glede na toplotni indeks

INDEKS TOPLOTNEGA UGODJA, KOPITARJI ($T^{\circ}\text{C} \times 9/5 + 32$) + (%rel.vlage)

Indeks toplotnega ugodja	Temperatura v $^{\circ}\text{C}$																		
	21 $^{\circ}$	22 $^{\circ}$	23 $^{\circ}$	24 $^{\circ}$	25 $^{\circ}$	26 $^{\circ}$	27 $^{\circ}$	28 $^{\circ}$	29 $^{\circ}$	30 $^{\circ}$	31 $^{\circ}$	32 $^{\circ}$	33 $^{\circ}$	34 $^{\circ}$	35 $^{\circ}$	36 $^{\circ}$	37 $^{\circ}$	38 $^{\circ}$	
Relativna vlažnost %	30%	100	102	103	105	107	109	111	112	114	116	118	120	121	123	125	127	129	130
	35%	105	107	108	110	112	114	116	117	119	121	123	125	126	128	130	132	134	135
	40%	110	112	113	115	117	119	121	122	124	126	128	130	131	133	135	137	139	140
	45%	115	117	118	120	122	124	126	127	129	131	133	135	136	138	140	142	144	145
	50%	120	122	123	125	127	129	131	132	134	136	138	140	141	143	145	147	149	150
	55%	125	127	128	130	132	134	136	137	139	141	143	145	146	148	150	152	154	155
	60%	130	132	133	135	137	139	141	142	144	146	148	150	151	153	155	157	159	160
	65%	135	137	138	140	142	144	146	147	149	151	153	155	156	158	160	162	164	165
	70%	140	142	143	145	147	149	151	152	154	156	158	160	161	163	165	167	169	170
	75%	145	147	148	150	152	154	156	157	159	161	163	165	166	168	170	172	174	175
	80%	150	152	153	155	157	159	161	162	164	166	168	170	171	173	175	177	179	180
	85%	155	157	158	160	162	164	166	167	169	171	173	175	176	178	180	182	184	185
	90%	160	162	163	165	167	169	171	172	174	176	178	180	181	183	185	187	189	190
95%	165	167	168	170	172	174	176	177	179	181	183	185	186	188	190	192	194	195	
100%	170	172	173	175	177	179	181	182	184	186	188	190	191	193	195	197	199	200	

PRIPOROČENA RAVNANJA

<130 brez omejitev

130-150 omogočiti dodatno količino vode za pitje (dodatna količina vode za pitje: 50mL/1kg telesne mase + osnovne potrebe po vodi)

151-180 izogibati se izjemnim naporom, skrbno opazovanje, če relativna vlaga presega 75% (v teh pogojih se (rektalna) telesna temperatura konja med delom lahko poveča na 39,0- 40,0 $^{\circ}\text{C}$. Pri več kakor 40 $^{\circ}\text{C}$ grozi toplotni udar)

>180 delo ali trening opustiti

5.6 Smernice za rejo kopitarjev na prostem

Pri prosti reji s krmilnikom je velikost izpusta v m² najmanj kvadrat trikotnika višine vihra (3 x vv)² na konja.

REJA NA PAŠNIKU

Pašniki naj bodo dovolj veliki, da omogočajo ustrezno prehranjenost za posameznega kopitarja.

Primeren pašnik za kopitarja s telesno maso 500 kg je 1 do 4 ha, odvisno od uporabe dopolnilne krme.

Kadar pašnik zaradi lege, velikosti, sestave rastja ne omogoča primerne prehranjenosti kopitarjev, je potrebno kopitarjem v prosti reji dodajati voluminozno krmo.

Pri sistemu pašne reje je treba upoštevati naslednje dejavnike:

- kontrola paše – ne sme se popasti vsega travinja do korenin
- preprečiti zastajanje vode in plata na pašniku
- košnja ostankov travinja, ki jih živali ne popasejo
- za kontrolo rasti travinja naj se uporablja le mehanski način odstranjevanja (brez herbicidov in FFS)
- odstranjevanje strupenih rastlin
- redno odstranjevanje iztrebkov in kolobarjenje zaradi kontrole nad paraziti
- če je možno se konje umakne iz mokre podlage

ZAVETJE NA PROSTEM

Zavetje na prostem mora kopitarjem omogočati, da se lahko umaknejo pred neugodnimi vremenskimi razmerami.

Velikost zavetja v m² na konja je približno kvadrat višine vihra (v m²).

Nadstrešek na prostem je zaprt s treh strani in je dovolj velik, da lahko vsaki živali omogoča mirno in udobno ležanje.«.